

Spis treści

- 1. Informacje i wskazówki do pracy z uczniem z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, *Irena Sosin***
- 2. Praca z tekstem, *Lidia Utrat-Milecka***
 - 2.1. Ćwiczenia
 - 2.2. Karty pracy
- 3. Wypowiedzi pisemne i ustne, *Karolina Sosin-Pospiszył***
 - 3.1. Ćwiczenia
 - 3.2. Karty pracy
- 4. Procesy poznawcze, *Anna Frąckowiak***
 - 4.1. Ćwiczenia
 - 4.2. Karty pracy
- 5. Psychoedukacja, *Katarzyna Hipsz***
 - 5.1. Ćwiczenia
 - 5.2. Karty pracy

Irena Sosin

Informacje i wskazówki do pracy z uczniem z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Uczniowie z orzeczeniem do kształcenia specjalnego zwykle kwalifikowani są do klas integracyjnych, obecnie coraz częściej jednak uczą się w klasach powszechnych.

Każde orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego zawiera wskazówki dotyczące pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Aby zaspokoić indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne danego ucznia, zalecenia te należy traktować priorytetowo. Każdego ucznia z niepełnosprawnością intelektualną należy prowadzić indywidualnie, zgodnie z jego potrzebami i przede wszystkim z możliwościami rozwojowymi. Uczniowie ci nie stanowią jednorodnej grupy, zarówno pod względem poziomu intelektualnego, jak i stopnia zaawansowania rozwoju. Edukacja włączająca, czyli edukacja wraz z uczniami pełnosprawnymi, chroni przed izolacją, rozwija we wszystkich sferach: poznawczej, społecznej, emocjonalnej, fizycznej i duchowej. Jest więc bardzo ważna.

Wszystkie osoby realizujące program edukacyjno-terapeutyczny ucznia z niepełnosprawnością intelektualną powinni **przestrzegać następujących zasad**:

- zasady indywidualizacji potrzeb każdego dziecka,
- zasady stopniowania trudności,
- zasady korekcji zaburzeń – ćwiczenia przede wszystkim funkcji najgłębiej zaburzonych i najsłabiej opanowanych umiejętności,
- zasady kompensacji zaburzeń – łączenia ćwiczeń funkcji zaburzonych z ćwiczeniami funkcji niezaburzonych w celu tworzenia właściwych mechanizmów kompensacyjnych,
- zasady systematyczności i powtarzania ćwiczonych czynności,
- zasady atrakcyjności ćwiczeń.

Ważne!

Należy pamiętać, że program edukacyjno-terapeutyczny ucznia realizują wszyscy nauczyciele przedmiotowi, a także pedagodzy wspomagający oraz specjaliści pracujący w szkole.

Do zakresu zintegrowanych działań nauczycieli i specjalistów prowadzących zajęcia z uczniem niepełnosprawnym intelektualnie należy między innymi:

- rozwijanie procesów poznawczych,
- wzmacnianie pozytywnego kontaktu emocjonalnego,
- uczenie się rozpoznawania swoich mocnych stron i sposobów ich wykorzystania,
- korygowanie negatywnych sądów o sobie samym i innych,
- uczenie się przestrzegania norm społecznych, współpracy w grupie i bycia z samym sobą,
- eliminowanie zachowań niepożądanych, uczenie wyrażania emocji, rozładowywania agresji, napięć,
- uczenie konstruktywnego rozwiązywania konfliktów,
- wypracowanie kierunków możliwych zmian własnego zachowania,
- kształtowanie pozytywnego obrazu samego siebie,
- rozwijanie zainteresowań i pasji,
- rozwijanie umiejętności asertywnych: ochrony przed presją i manipulowaniem,
- wyrażania swoich potrzeb, uczuć,
- uczenie gdzie, u kogo i w jakiej sytuacji można szukać pomocy,
- wspomaganie procesów adaptacji do środowiska,
- budowanie atmosfery bezpieczeństwa,
- kształtowanie racjonalnego zachowania w trudnych sytuacjach,
- wdrażanie do celowej pracy,
- rozbudzenie wiary we własny siły,
- podnoszenie motywacji do pokonywania trudności,
- wyciszenie tendencji do nadmiernej ruchliwości.

Celem edukacyjnym w zakresie dostosowania wymagań edukacyjnych **jest uwzględnienie treści nauczania oraz celów zawartych w podstawie programowej kształcenia**. Program powinien zawierać dostosowanie wymagań podstawy programowej do indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia, a także powinien zawierać modyfikacje metod, form i sposobów realizacji oraz opis dodatkowych działań wspierających ucznia. Należy stosować metody aktywizujące, praktycznego działania, problemowe, zadawanie pytań, współpracę w zespole. W zakresie środków dydaktycznych powinny dominować konkretne przykłady, doświadczenie, ilustracje, slajdy, programy komputerowe, filmy, modele, plansze interaktywne, wizualizacje i eksperymenty i inne.

W pracy dydaktycznej **należy ograniczyć się do najważniejszych aspektów omawianego zagadnienia**. Należy nieustannie:

- doskonalić sprawność językową w zakresie budowania dłuższych wypowiedzi powiązanych w logiczną całość,
- pracować nad przenoszeniem znanych i wyuczonych form wypowiedzi do sytuacji życia codziennego,
- pracować nad umiejętnością wyjaśniania i opisywania, nad spójnością wypowiedzi,

- rozwijać słownictwo,
- kształtować umiejętności argumentowania i prowadzenia rozmowy,
- kształcić rozumienie perspektywy drugiej osoby.

Należy obserwować pracę ucznia i w sytuacji wystąpienia trudności wprowadzić pomoc polegającą na:

- przypomnieniu,
- powtórzeniu,
- wskazaniu,
- zademonstrowaniu,
- omówieniu,
- wyjaśnieniu,
- uproszczeniu zadania,
- prostszym sformułowaniu pytania czy polecenia.

Ważne!

W pracy z uczniem niepełnosprawnym intelektualnie w stopniu lekkim powinna zawsze towarzyszyć nadrzędna zasada indywidualnego traktowania ucznia z uwzględnieniem jego potrzeb i możliwości rozwojowych w oparciu o wyniki szczegółowych diagnoz psychologiczno-pedagogicznych oraz medycznych.